

Nárys volebního programu – Beneš

**Doc. Zdeněk Beneš: Nárys
volebního programu**

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

je obvyklé, aby se kandidát na funkci děkana fakulty obrátil na učitele, studenty i všechny další pracovníky fakulty s nárysem programu, který by chtěl jako děkan realizovat.

Filozofická fakulta je největší fakultou svého druhu v České republice. Pěstuje se na ní nejvíce oborů, má i největší počet studentů. V tom je její síla, ale i její slabost. Síla spočívá v jejích pedagogických a vědeckých možnostech, slabost v organizační a administrativní náročnosti jejího řízení. FF UK je komplikovaným organismem, který se formoval po několik desetiletí, a tento proces jejího růstu na ní zanechal své stopy. Na fakultě dnes existuje 46 vědecko-pedagogických, a vědeckých pracovišť. Tato pracoviště vznikala v různých dobách a různými způsoby. Jejich pedagogické působení a badatelské zaměření jsou namnoze dosti rozdílné, a proto nejsou totožné ani jejich požadavky na profil studia a jeho administrativní podmínky, na organizaci a charakter vědecké práce a řadu dalších, už dílčích věcí. Víme o tom všichni z každodenní zkušenosti.

Jako každá vysoká škola je i naše fakulta společenstvím vědecko-pedagogických a vědeckých pracovníků, studentů a administrativních a technických zaměstnanců. Také jejich nároky na pracovní či studijní podmínky, jejich představy o podobě a fungování fakulty nejsou jednotné.

V neposlední řadě je fakulta kolektivem osobností, jejichž odlišné zájmy se prolínají, ovlivňují i střetávají; platí to

pro vztah učitelů a studentů, učitelů i studentů mezi sebou navzájem, platí to i pro vztah mezi nimi a ostatními zaměstnanci fakulty.

Všechny tyto – a mnohé další – vnitřní rozdílnosti jsou přirozeným a nutným pozadím, z něhož je nutné vycházet při hledání většinového konsensu, nutného k tomu, aby bylo uskutečnit některé kroky, které se mi zdají být potřebné, ba přímo nutné.

První z nich se týká základní činnosti fakulty, to jest výuky.

FF UK projde reakreditací studijních programů a nové členění studijních oborů se nutně bude promítat i do struktury jejich studijních plánů. Bude třeba tuto úpravu předem připravit.

Uvažovat bychom měli o podmínkách pro možnosti a koordinaci mezioborového studia. Dalším závažným krokem musí být koncipování učitelského studia a dosáhnout jeho co možno nejrychlejší akreditace. Nutné bude i vyřešit jeho celkové postavení ve studijním systému. Bylo by zřejmě i prospěšné, aby se fakulta dohodla na jednotné úpravě bakalářského studia – celé studium by se tak zjednodušilo a zpřehlednilo.

Vzhledem k novým předpisům bude nejspíše zapotřebí upravit i charakter přijímacích zkoušek. Bude zapotřebí nalézt způsob, jak co nejjednodušeji – a opět jednotně – integrovat do studijních plánů alespoň jednosemestrální pobyty studentů na zahraničních či i domácích vysokých školách.

Organizace studia by zkrátka měla být co nejpřehlednější, a proto i nejjednodušší. Mezi podmínky dosažení takového stavu ale patří i studijní disciplína studentů.

Druhý z nich se týká zajištění finanční a vůbec hospodářské dostatečnosti fakulty.

Rok 1999 byl pro FF UK obtížný. Finanční potíže jsme pocítili všichni. Přijatá úsporná opatření však zdá se svůj efekt

přinesla a do r. 2000 fakulta vstoupí s dluhem, který bude přijatelný a zvladatelný. Bude však naprosto nezbytné pečlivě řídit a kontrolovat hospodaření fakulty. To neznamena jenom šetřit, ale také postupně restrukturalizovat rozpočet fakulty tak, aby odpovídal potřebám a přijatým – dohodnutým – prioritám a zároveň aby obsahoval takové rozpočtové kapitoly, které budou odpovídat pedagogickým, vědeckým a rozvojovým potřebám fakulty. Znamená to také racionální vynakládání finančních prostředků ve všech oblastech, v pohybu pracovních sil, v nákupech z investičních a neinvestičních prostředků, snažit se zvyšovat příjmy fakulty z doplňkové hospodářské činnosti (je oprávněné ji považovat za, jak znělo její dřívější pojmenování, vedlejší?).

Chápu tento úkol jako úkol strategický, postup jeho realizace není možné provést v jednom roce; rok 2000 bude proto z tohoto hlediska nutně „přechodovým“. Funkční období děkana je tříleté a domnívám se, že je to období, v němž lze alespoň z větší části tento záměr skutečně realizovat. Jeho realizace však také ovlivňují vnější faktory, na něž fakulta nemá buď vliv žádný, anebo malý.

Zcela rozhodně bude zapotřebí obnovit snahu (zahájenou děkany filozofických fakult již před třemi lety) o revizi koeficientů, které ve svých důsledcích mnohooborovou fakultu diskriminují a předem ji zatěžují. Vysoká škola, jako celé školství není primérně statkem ekonomickým, nýbrž je statkem kulturním; jako „symbolický kapitál“ společnosti se ovšem nutně pohybuje v ekonomických podmínkách a nemůže se z nich vymknout.

Součástí ekonomických rozvah musí být i otázka platů. Jejich stávající úroveň neodpovídá platové úrovni ani samotné UK, ale ani jiných vysokých škol. Výše platu ale není jenom otázkou čistě mzdovou, je i problémem promítajícím se do vědecko-pedagogické činnosti fakulty, neboť jejich nízká úroveň začíná ohrožovat i získávání nových kvalitních učitelů.

Zastávám názor, že fakulta by se také měla začít zabývat harmonizací a profilací své vědecké činnosti. Její mnohooborovost je právě v tomto případě její předností; může rozvíjet řadu interdisciplinárních badatelských aktivit, z nichž by mohly fakultě plynout i finanční příjmy.

Administrativa fakulty by měla být v tom nejlepším slova smyslu „servisem“, měla by reagovat rychle a pružně. Myslím si, že v současnosti pracuje vcelku vyhovujícím způsobem, alespoň takovým, jaký ji umožňuje její technické vybavení a prostorové zajištění. V posledních týdnech kritizované pomalé vyřizování finančních záležitostí spadá na vrub snaze o pečlivou kontrolu a měli bychom mít pro takový postup pochopení. Je nicméně zapotřebí se postarat o to, aby vyřizování administrativních záležitostí probíhalo co nejrychleji, vždyť práce těchto oddělení také přímo ovlivňuje chod výuky a je proto třeba jí věnovat odpovídající pozornost.

Předpokladem jakýchkoli koncepčních zásahů do organismu fakulty je, znovu opakuji, dosažení odpovídajícího fakultního konsensu. Jeho principem může být pouze zásada přijatelnosti pro všechny zúčastněné. Bude proto potřebná úzká spolupráce vedení fakulty s vědeckou radou, akademickým senátem i odborovou organizací a Studentskou radou. Míra jejich podílu se řídí jejich pravomocemi a sférou jejich působnosti a nebude proto ve všech případech stejná či rovnocenná. Je ale zcela nezbytná.

Předložený nárys je samozřejmě pouze jakýmsi půdorysem. Ne do všech detailů jeho realizace mohu nyní nahlédnout, řada věcí zůstává pochopitelně dosud otevřenou či neznámou. Je koncepčním výhledem, o němž jsem přesvědčen, že za optimální situace je z valné míry v tříletém funkčním období splnitelný.

Doc. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.